

Aan
Provinciale Staten

Besluitvormingsronde Statendag
7 december 2011

Onderwerp
Vaststelling controleverordening provincie Flevoland 2012 en controleprotocol rechtmatigheid jaarrekeningen en kennisname normenkader rechtmatigheid 2011.

Agendapunt

Lelystad
1 november 2011

Registratienummer
1219974

Intichtingen
S.H.W. Peters

Afdeling/Bureau
FIN

1. Bestispunten
 1. Kennis te nemen van de expiratie van het controleprotocol rechtmatigheidstoets.
 2. De controleverordening provincie Flevoland 2012 vast te stellen.
 3. Het controleprotocol 2011 en volgende jaren van de provincie Flevoland vast te stellen.
 4. Kennis te nemen van het normenkader rechtmatigheid 2011.
2. Inleiding

Gelet op artikel 217 van de Provinciewet dient Provinciale Staten bij verordening regels vast te stellen voor de controle op het financiële beheer (Controleverordening). Deze verordening waarborgt de juiste controle op rechtmatigheid van het financiële beheer. In het controleprotocol dienen nadere regels te worden gesteld met betrekking tot de reikwijdte van de accountantscontrole. Het normenkader rechtmatigheid is kaderstellend voor het uitvoeren van de rechtmatigheidscontrole en dient jaarlijks geactualiseerd te worden.
3. Beoogd effect

Voldoen aan wet- en regelgeving en het stellen van kaders voor de uitvoering van een adequate accountantscontrole.
4. Argumenten
 - 1.1. *Actualisatie controleverordening*

Aangepaste wet- en regelgeving en interne organisatiewijzigingen leiden tot noodzakelijke wijzigingen in de controleverordening.

Voorbeelden van bovengenoemde wijzigingen zijn de toevoeging van “de controle op de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening door de accountant” en de term “accountantsverklaring” die is vervangen door de “controleverklaring”.
 - 2.1. *Actualisatie controleprotocol*

Met het verlopen van de geldigheid van het controleprotocol rechtmatigheidstoets jaarrekeningen 2007 t/m 2010, zijn formeel voor de jaarrekeningcontrole 2011 geen nadere regels voor de accountant geformuleerd. Deze dienen te zijn vastgesteld voor de start voor de jaarrekeningcontrole 2011 welke begin 2012 aanvangt. Deze nadere regels zijn nodig om de reikwijdte van de accountantscontrole aan te geven. Daarnaast leidt aangepaste wet- en regelgeving en aangepaste terminologie tot enkele technische wijzigingen in het controleprotocol.

Provinciale Staten van Flevoland,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van dd. 1 november 2011, nummer 1219974.

BESLUITEN:

1. De controleverordening provincie Flevoland 2012 vast te stellen.
2. Het controleprotocol 2011 en volgende jaren van de provincie Flevoland vast te stellen.
3. Kennis te nemen van het normenkader rechtmatigheid 2011.

Aldus besloten in de openbare vergadering van Provinciale Staten van 7 december 2011.

griffier,

voorzitter,

Provinciale Staten van Flevoland,

gelet op artikel 217 van de Provinciewet en het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten;

BESLUITEN;

vast te stellen de navolgende verordening en de daarbij behorende toelichting:

Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de provincie Flevoland.

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. accountant
een door Provinciale Staten benoemde:
 - registeraccountant of;
 - accountant-administratieconsulent met een aantekening in het inschrijvingsregister als bedoeld in het derde lid van artikel 36, Wet op de accountant-administratieconsulenten of;
 - organisatie waarin voor de accountantscontrole bevoegde accountants samenwerken; belast met de controle van de in artikel 201 van de Provinciewet bedoelde jaarrekening.
- b. accountantscontrole
de controle van de in artikel 201 van de Provinciewet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door de door Provinciale Staten benoemde accountant van:
 - het getrouwe beeld van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de grootte en samenstelling van het vermogen;
 - het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties;
 - het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 190 van de Provinciewet;
 - de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening;
 - de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken en;waarbij de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van het zesde lid van artikel 217 van de Provinciewet, in acht worden genomen.
- c. rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole
het overeenstemmen van het tot stand komen van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan met de relevante wet- en regelgeving, zoals bedoeld in het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten.
- d. deelverantwoording
een in opdracht van Provinciale Staten ten behoeve van de verslaglegging opgestelde verantwoording van een afzonderlijke organisatie-eenheid binnen de provinciale organisatie, welke verantwoording onderdeel uit maakt van de jaarrekening.

Artikel 2. Opdrachtverlening accountantscontrole

1. De accountantscontrole wordt opgedragen aan een door Provinciale Staten te benoemen accountant. De benoeming van de accountant geschiedt in principe voor een periode van 4 jaar.
2. Het college bereidt in overleg met Provinciale Staten de aanbesteding van de accountantscontrole voor.
3. Provinciale Staten stellen voor de aanbesteding van de accountantscontrole het programma van eisen vast. In het programma van eisen worden voor de jaarlijkse accountantscontrole opgenomen:

- a. de toe te passen goedkeuringstoleranties en de eventuele afwijkende rapporteringstoleranties bij de controle van de jaarrekening;
 - b. de apart te controleren deelverantwoordingen en de daarbij toe te passen omvangsbases en goedkeuringstoleranties (en eventueel afwijkende rapporteringstoleranties);
 - c. de inrichtingseisen voor het verslag van bevindingen;
 - d. de eventueel aanvullende uit te voeren tussentijdse controles;
 - e. de frequentie en inrichtingseisen van de aanvullende tussentijdse rapportering.
4. Provinciale Staten kunnen in het programma van eisen opnemen, dat Provinciale Staten jaarlijks voorafgaand aan de accountantscontrole in overleg met de accountant vaststellen de posten van de jaarrekening, de posten van de deelverantwoordingen, de provinciale producten en de provinciale organisatieonderdelen, waaraan de accountant bij zijn controle specifiek aandacht dient te besteden en welke rapporteringstoleranties hij daarbij dient te hanteren.

Artikel 3. Informatieverstrekking door college

1. Het college is verantwoordelijk voor de samenstelling van de jaarrekening conform de geldende interne- en externe wet- en regelgeving en overlegt deze aan de accountant voor controle.
2. Het college draagt er zorg voor dat alle aan de jaarrekening ten grondslag liggende verordeningen, nota's, collegebesluiten, deelverantwoordingen, administraties, plannen, overeenkomsten, berekeningen e.d. voor de accountant ter inzage liggen en goed toegankelijk zijn.
3. Bij de jaarrekening bevestigt het college schriftelijk aan de accountant, dat alle hem bekende informatie van belang voor de oordeelsvorming van de accountant is verstrekt.
4. Het college overlegt de gecontroleerde jaarrekening samen met de controleverklaring en het verslag van bevindingen voor uiterlijk 1 juni aan Provinciale Staten.
5. Alle informatie die na afgifte van de controleverklaring en voor behandeling van de jaarrekening in Provinciale Staten beschikbaar komt en die van invloed is op het beeld dat de jaarrekening geeft, wordt direct door het college aan Provinciale Staten en de accountant gemeld.

Artikel 4. Inrichting accountantscontrole

1. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de wijze waarop de accountantscontrole wordt ingericht, alsmede de aard en de omvang van de daarbij behorende werkzaamheden.
2. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de frequentie van de uit te voeren controles. De accountant kan de controlewerkzaamheden zonder voorafgaande kennisgeving uitvoeren.
3. Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek (afstemmings-)overleg plaats tussen de accountant en (een vertegenwoordiger uit) Provinciale Staten, (een vertegenwoordiger van) de rekenkamer(functie), de portefeuillehouder financiën, de secretaris, de concerncontroller en het hoofd van de afdeling financiën.

Artikel 5. Toegang tot informatie

1. Het college draagt er zorg voor dat de accountant voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden een onbelemmerde toegang heeft tot alle informatiedragers van de provincie.
2. De accountant is bevoegd om van alle ambtenaren mondelinge en schriftelijke inlichtingen en verklaringen te verlangen die hij voor de uitvoering van zijn opdracht denkt nodig te hebben. Het college draagt er zorg voor, dat de desbetreffende ambtenaren hieraan hun medewerking verlenen.
3. Het college draagt er zorg voor, dat alle organisatie-eenheden van de provincie zijn gehouden de accountant alle informatie te verstrekken, opdat de accountant zich een juist

en volledig oordeel kan vormen over de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten, balansmutaties en het gevoerde beheer en over de getrouwheid van de daarover verstrekte informatie.

Artikel 6. Overige controles en opdrachten

1. Het college kan de door Provinciale Staten benoemde accountant opdracht geven tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid voor zover de onafhankelijkheid van de accountant daarmee niet in het geding komt. Het college informeert Provinciale Staten vooraf over deze aan de accountant te verstrekken opdrachten.
2. Het college draagt de zorg voor de uitvoering van het beleid betreffende de specifieke uitkeringen volgens de eisen van rechtmatigheid van de ministeries. Het college is voor de controle van de rechtmatige besteding van specifieke uitkeringen bevoegd de opdracht te verlenen aan een andere dan de door Provinciale Staten benoemde accountant, indien dit in het belang van de provincie is.
3. Het college draagt de zorg voor de verantwoording aan derden (Belastingdienst, ABP, Sociale verzekeringsbank, CBS, e.d.) en neemt hierbij de gestelde controle-eisen in acht. Indien een deel van deze vereisten moet worden uitgevoerd door een accountant, is het college bevoegd hiervoor de opdracht te verlenen aan een andere dan de door Provinciale Staten benoemde accountant, indien dit in het belang van de provincie is.

Artikel 7. Rapportering

1. Indien de accountant bij een controle afwijkingen constateert die leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende verklaring, meldt hij deze direct schriftelijk aan Provinciale Staten en zendt een afschrift hiervan aan het college.
2. In aanvulling op het in artikel 217 lid 4 van de Provinciewet voorgeschreven verslag van bevindingen brengt de accountant over de door hem uitgevoerde (deel)controles verslag uit in een managementletter over zijn bevindingen van niet van bestuurlijk belang aan de ambtenaar van wie het geldelijk beheer, het vermogensbeheer, de administratie en de beheersdaden zijn gecontroleerd, de directie, het hoofd van de afdeling waar de ambtenaar werkzaam is, de concerncontroller en het hoofd van de afdeling Financiën dan wel andere daarvoor in aanmerking komende ambtenaren.
3. De controleverklaring en het verslag van bevindingen worden voor verzending aan Provinciale Staten door de accountant aan het college voorgelegd met de mogelijkheid voor het college om op deze stukken te reageren.
4. De accountant bespreekt voorafgaand aan de Statenbehandeling van de jaarstukken het verslag van bevindingen met (een voor dit doel door Provinciale Staten ingestelde vertegenwoordiging van) Provinciale Staten.

Artikel 8. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking per 1 januari 2012, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarrekening (en deelverantwoordingen) van het verslagjaar 2011 en later.

Artikel 9. Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als "Controleverordening Provincie Flevoland 2012".

Aldus vastgesteld in de vergadering van Provinciale Staten van 7 december 2011.

griffier,

voorzitter,

Toelichting op de artikelen

Artikel 2. Opdrachtverlening accountantscontrole

Na afloop van ieder begrotingsjaar moet het college verantwoording afleggen aan Provinciale Staten over het gevoerde bestuur door overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag (artikel 201, lid 1 Provinciewet). Voor het overleggen van deze stukken aan Provinciale Staten moet de jaarrekening door een bevoegd accountant zijn gecontroleerd (artikel 201, lid 2 Provinciewet). De accountant controleert de jaarrekening in opdracht van Provinciale Staten. Provinciale Staten wijzen daarom ook de accountant aan (artikel 217, lid 2 Provinciewet).

Artikel 2 van de verordening regelt de opdrachtverlening van de accountantscontrole van de provinciale jaarrekening. Het eerste lid legt vast dat de verbintenis met de accountant voor de controle van de jaarrekening in principe voor vier jaar geschiedt. Het tweede lid regelt dat het college verantwoordelijk is voor de uitvoering van de aanbesteding van de accountantscontrole van de jaarrekening. Voor de accountantscontrole geldt het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten dat krachtens het zesde lid van artikel 217 Provinciewet door de minister is vastgesteld. Het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten bevat onder andere regels voor de omvangsbases en goedkeuringstoleranties voor de controleverklaring en de rapporteringstoleranties voor het verslag van bevindingen.

Het vierde lid voorziet in de mogelijkheid om jaarlijks voorafgaande aan de accountantscontrole door Provinciale Staten onderdelen van de jaarrekening, onderdelen van deelverantwoordingen en provinciale organisatieonderdelen te laten vaststellen waaraan de accountant bij zijn controle specifiek aandacht dient te besteden.

Artikel 3. Informatieverstrekking door college

Artikel 3 van de verordening regelt de verplichtingen van het college voor de verstrekking van de achterliggende informatie aan de accountant.

Het derde lid betreft de zogenoemde Letter Of Representation (LOR). Het verstrekken van deze verklaring is geen wettelijke verplichting, maar het is wel algemeen gebruik geworden dat het college deze verklaring verstrekt.

Voor de controle van de jaarrekening doet de accountant onderzoek naar de achterliggende bescheiden.

Het tweede lid draagt aan het college op deze achterliggende bescheiden goed toegankelijk ter inzage aan de accountant beschikbaar te stellen.

In het vierde lid wordt een uiterlijke datum aan het college gesteld voor de overlegging van de gecontroleerde jaarrekening aan Provinciale Staten. De jaarrekening moet namelijk binnen twee weken na vaststelling, maar in elk geval voor 15 juli worden toegezonden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (artikel 204 Provinciewet). Voor deze datum, moet de jaarrekening door Provinciale Staten zijn behandeld en moet een eventuele erop volgende indenniteitsprocedure (artikel 202 Provinciewet) zijn doorlopen en de jaarrekening wel of niet zijn vastgesteld.

De accountant verzendt de controleverklaring en het verslag van bevindingen rechtstreeks aan Provinciale Staten.

Het vijfde lid van het artikel is opgenomen om verrassingen tijdens de Statenbehandeling uit te sluiten.

Artikel 4. Uitvoering controle

Artikel 4 van de verordening regelt de bevoegdheidsverdeling tussen de accountant en de provincie ten aanzien van de inrichting van de accountantscontrole. De accountant is leidend ten aanzien van de inrichting van de accountantscontrole. Hij mag zelfs onaangekondigd controles uitvoeren. De provincie is hierin volgend. Wel moet er ter bevordering van een

soepele accountantscontrole periodiek overleg worden gevoerd tussen de accountant en de verschillende vertegenwoordigers van de provincie. Ook is uitwisseling van informatie gewenst over specifieke aandachtsgebieden bij de accountantscontrole.

Artikel 5 . Toegang tot informatie

Om een goede controle uit te voeren moet de accountant onbelemmerd onderzoek kunnen doen. Dit natuurlijk met in achtname van de afspraken met Provinciale Staten, zoals neergelegd in het programma van eisen bij de aanbesteding.

Artikel 6. Overige controles en opdrachten

Naast de controle van de jaarrekening zijn er meer werkzaamheden binnen de provincie die de inzet van een accountant (kunnen) vereisen. Zo eisen ministeries voor de verantwoording over de uitvoering van de medebewindstaken door provincies (specifieke uitkeringen) vaak een aparte accountantsverklaring.

De aanwijzing van de accountant voor onder andere dit soort accountantscontroles is een bevoegdheid van het college. Ook kan het college besluiten om advieswerkzaamheden uit te besteden aan de door Provinciale Staten benoemde accountant.

Het college dient Provinciale Staten hier vooraf over te informeren. Dit biedt Provinciale Staten de mogelijkheid om over de desbetreffende uitbesteding van werkzaamheden zijn oordeel te vormen en zijn bedenkingen aan het college kenbaar te maken. Het tweede en het derde lid regelen, dat het college voor de overige controlewerkzaamheden in het algemeen de door Provinciale Staten benoemde accountant inschakelt. Het college mag hiervan afwijken indien dit in het belang van de provincie is. De accountant die de jaarrekening controleert, is vaak beter bekend met de provinciale administraties. Daarbij kunnen controles van de jaarrekening en controles van medebewindstaken tegelijkertijd door één accountant worden uitgevoerd (single audit). Dit levert een aanzienlijke besparing op.

Artikel 7. Rapportering

Het derde tot en met vijfde lid van artikel 217 Provinciewet regelt de rapportering en de inhoud daarvan van de accountant aan Provinciale Staten en het college. Aanvullend daarop kunnen Provinciale Staten in het programma van eisen bij de aanbesteding aanvullende inhoudelijke eisen stellen, maar ook aanvullende rapporteringen van de accountant verlangen (artikel 2, lid 3, letters c en e van deze verordening). Artikel 7 regelt aanvullende zaken aangaande de rapportering op grond van de door de accountant uitgevoerde (interim)controles. Het eerste lid van artikel 7 regelt, dat het college in elk geval bij geconstateerde afwijkingen door de accountant die leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening, een afschrift krijgt van de schriftelijke mededeling hierover aan Provinciale Staten. Dit opdat het college (in overleg met Provinciale Staten en de accountant) mogelijk nog tijdig maatregelen tot herstel kan treffen.

Het tweede lid van artikel 7 regelt, dat het management een managementletter krijgt van de door de accountant uitgevoerde (deel)controles. In deze managementletter worden afwijkingen en tekortkomingen die niet leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende verklaring en niet van bestuurlijk belang zijn, aan het management meegedeeld. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld opmerkingen over rubriceringfouten en onvolkomenheden in de administratieve organisatie, welke eenvoudig in onderling overleg met het management van de provincie kunnen worden opgelost. Het management kan op grond van de rapportage actie ondernemen voor herstel van de afwijkingen en onvolkomenheden.

Voorts is in het derde lid van artikel 7 de procedure van hoor en wederhoor opgenomen. De constatering in het verslag van bevindingen worden voorafgaand aan verzending van de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen aan Provinciale Staten door de accountant besproken met het college. Het geeft het college de mogelijkheid kanttekeningen te plaatsen bij de constatering in het (concept-)verslag van bevindingen.

PROVINCIE FLEVOLAND

25 JAAR

Artikel 8. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in de plaats van de op 13 november 2003 vastgestelde "Controleverordening Provincie Flevoland 2003".

Artikel 9. Citeertitel

In dit artikel wordt de naam gegeven waarmee men in provinciale stukken naar deze verordening kan verwijzen.

Controleprotocol voor de rechtmatigheidstoets in het kader van de accountantscontrole op de jaarrekeningen 2011 en volgende jaren van de provincie Flevoland.

1. Inleiding

Provinciale Staten zijn verantwoordelijk voor de opdrachtverstrekking met betrekking tot de controle van de jaarrekening. De controle op de jaarrekening bestaat uit zowel de rechtmatigheidcontrole als de getrouwheidscontrole waarvan de uitkomsten in een controleverklaring van de accountant worden opgenomen.

Object van controle is de jaarrekening en daarmee tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland

1.1 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de rechtmatigheidstoets, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeuring- en rapportagetoleranties voor de controle van de jaarrekeningen 2011 en volgende jaren van de provincie Flevoland.

Tevens wordt het normenkader ter kennisname aangeboden in de bijlagen van dit protocol. In het normenkader staat opgenomen welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidcontrole is. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd en ter kennisgeving aangeboden.

1.2 Wettelijk kader

De Provinciewet, artikel 217, schrijft voor dat Provinciale Staten een of meer accountants aanwijzen als bedoeld in artikel 393, eerste lid, Boek 2, van het Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 201 van de Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen.

In het kader van deze opdrachtverlening aan de accountant kan Provinciale Staten nadere aanwijzingen geven voor de te hanteren goedkeuring- en rapportagetoleranties. Tevens zal in de opdrachtverstrekking aangegeven moeten worden welke wet- en regelgeving in het kader van het financiële beheer onderwerp van de rechtmatigheidcontrole zal zijn.

Provinciale Staten hebben op 7 december 2011 de verordening ex artikel 217 lid 1 Provinciewet voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de provincie Flevoland vastgesteld. Hierin is het bij de controle te hanteren kader in hoofdlijnen vastgelegd. Met dit controleprotocol stellen Provinciale Staten nader aanwijzingen vast ten behoeve van de rechtmatigheidstoets die van toepassing zijn voor het jaar 2011 en volgende jaren.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid en rechtmatigheid)

Zoals in artikel 217 van de Provinciewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 201 van de Provinciewet bedoelde jaarrekening gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder de provinciale verordeningen;
- de inrichting van het financiële beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college van Gedeputeerde Staten opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens Algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 190 van de Provinciewet (BBV);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens Algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 217, zesde lid, van de Provinciewet (Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten/BAPG) evenals de nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het BAPG dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder ook provinciale verordeningen.

3. Te hanteren goedkeuring- en rapportagetoleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en financiële handelingen. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties, deelwaarnemingen en extrapolatie.

In het BAPG zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Provinciale Staten mogen de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimumeisen. De minimumeisen zijn:

Soorten controleverklaring				
	Goedkeurend	Met beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% van lasten)	≤1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (%van lasten)	≤3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

De definitie van de goedkeuringstolerantie is de volgende:

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring.

De rapporteringtolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringtolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen.

In het hiervoor opgenomen schema, waarin de minimumeisen zijn aangegeven, zijn de goedkeuringstolerantie opgenomen zoals deze gelden voor het controlejaar 2011 en volgende jaren.

Voor de rapporteringtolerantie stellen Provinciale Staten als maatstaf dezelfde grenzen vast als voor de goedkeuringstolerantie.

4. Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheid

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend:

1. begrotingscriterium
2. voorwaardencriterium
3. misbruik en oneigenlijk gebruikcriterium
4. calculatiecriterium
5. valueringscriterium
6. adresseringscriterium
7. volledigheidscriterium
8. aanvaardbaarheidscriterium
9. leveringscriterium

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteedt moeten worden aan de rechtmatigheidscriteria genoemd in de volgende twee paragrafen:

4.1 Begrotingscriterium

Getoetst moet worden of bij het overschrijden van de geraamde bedragen met inbegrip van de begrotingswijzingen mogelijk sprake is van onrechtmatige uitgaven. Deze overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van Provinciale Staten. Voor de afsluitende oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door Provinciale Staten geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten.

4.2 Voorwaardencriterium

De naleving van wettelijke kaders, zoals die in bijlage "Normenkader" van de ter kennisgeving gelegde stukken is opgenomen, waarbij de aspecten recht, hoogte en duur aan de orde komen. Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiele financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd, worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door PS of hogere overheden vastgestelde regels betreft. Collegebesluiten dienen in ieder geval in het oordeel over rechtmatigheid te worden betrokken voor zover ze een noodzakelijke uitwerking zijn van rijks- of provinciale regelgeving.

5. Bijlagen ter lezing gelegde stukken:

Bijlage : Normenkader (Externe regelgeving en Provinciale verordeningen)

6. Citeertitel

Het protocol kan worden aangehaald als "Controleprotocol 2011 en volgende jaren"

Aldus vastgesteld in de vergadering van Provinciale Staten van 7 december 2011.

griffier,

voorzitter,

Normenkader voor de rechtmatigheidstoets externe wetgeving

- Algemene wet bestuursrecht (Awb)
- Provinciewet (PW)
- Burgerlijk wetboek (BW)
- Wet op de omzetbelasting (Wet OB)
- Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR)
- Invorderingswet (Iw)
- Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990
- Wet op het BTW compensatiefonds
- Wet financiering decentrale overheden (Fido)
- Regeling uitzetting en derivaten decentrale overheden (Ruddo)
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Regeling verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen
- Financiële verhoudingswet (Fvw)
- Wet op de motorrijtuigenbelasting (MRB)
- Regeling maximaal aantal provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting 2010(MRB)
- Regeling maximaal aantal provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting 2011(MRB)
- Regeling informatie voor derden (IV3)
- Ambtenarenwet (AW)
- Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)
- Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)
- Zorgverzekeringswet (ZVW)
- Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA)
- Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning
- Rechtspositiebesluit gedeputeerden
- Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden
- Regeling rechtspositie gedeputeerden
- Regeling rechtspositie commissarissen van de Koning
- Collectieve arbeidsvoorwaarden provincies
- Wet kinderopvang (Wkcp)
- Wet op de loonbelasting (LB)
- Wet BDU verkeer en vervoer
- Wet personenvervoer 2000 (Wp2000)
- Besluit personenvervoer
- Wet bereikbaarheid en mobiliteit (Wbm)
- Wet Infrastructuurfonds

PROVINCIE FLEVOLAND 25 JAAR

- Besluit infrastructuurfonds
- Regeling duurzaam veilig
- Wet milieubeheer (Wm)
- Besluit milieusubsidies
- Subsidiebesluit openbare lichamen milieubeheer
- Besluit locatiegebonden subsidies 2005
- Subsidieregeling BANS klimaatconvenant
- Besluit verplicht bodemonderzoek bedrijfsterreinen
- Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
- Wet bodembescherming (Wbb)
- Wet uitbreiding Wet bodembescherming met bijzondere regels inzake sanering van de waterbodem
- Wet geluidhinder (Wgh)
- Luchtvaartwet
- Ontgrondingenwet (Ow)
- EU kaderrichtlijn water
- Waterschapswet
- Waterstaatswet 1900
- Vuurwerkbesluit
- Wet inrichting landelijk gebied (Wilg)
- Kaderwet LNV-subsidies
- Flora en faunawet
- Natuurbeschermingswet
- Boswet
- Natuurschoonwet 1928 (NSW)
- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Planwet verkeer en vervoer
- Wet stedelijke vernieuwing
- Besluit verantwoording stedelijke vernieuwing
- Reconstructiewet concentratiegebieden
- Wet Ambulancevervoer
- Regeling opvang asielzoekers (ROA)
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)
- Monumentenwet 1988
- Europees Verdrag inzake bescherming van het archeologisch erfgoed
- Mediawet 2008

- Wet op specifiek cultuurbeleid
- Wet op de jeugdzorg
- Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg
- Regeling bekostiging jeugdzorg
- Rijkssubsidieregeling jeugdzorg
- Regeling normbedragen jeugdzorg
- Wet toezicht Europese subsidies
- Goedkeuringswet EEG-Verdrag
- EG-verdrag, verordening 1857/2006 staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen
- EG-verdrag, artikel 87 en 88, over staatssteun en minimusregeling
- EG-verdrag, verordening 1260/1999 Algemene Europese bepalingen inzake de structuurfondsen
- EG-verdrag, verordening 438/2001 Uitvoeringsbepalingen Europese bepalingen structuurfondsen met betrekking tot de beheers- en controlesystemen voor uit de structuurfondsen toegekende bijstand
- Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten (Bao)
- Besluit invoering Aanbestedingsreglement Werken 2005
- Richtlijn 2004/18/EG over plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten
- Waterwet
- Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)
- Kaderwet EZ-subsidies
- Subsidieregeling Programmafinanciering EV-beleid voor andere overheden 2006-2010
- EG-verdrag, verordening 1080/2006 Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)
- Besluit EFRO programmaperiode 2007-2013
- Regeling EFRO doelstellingen 2 programmaperiode 2007-2013
- EG-verdrag, verordening 1698/2005 steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (ELFPO)
- EG-verdrag, verordening 1437/2007 financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid
- Regeling subsidie plattelandontwikkelingsprogramma provincies
- EG-verdrag, verordening 448/2001 procedure inzake financiële correcties betreffende uit de structuurfondsen toegekende bijstand

- EG-verdrag, verordening 1681/94 onregelmatigheden in het kader van de financiering van het structuurbeleid en terugvordering van in dat kader onverschuldigd betaalde bedragen, alsmede betreffende de inrichting van een informatiesysteem op dit gebied
- EG-verdrag, verordening 1159/2000 door de lidstaten uit te voeren voorlichtings- en publiciteitsacties met betrekking tot de bijstandsverlening uit de structuurfondsen
- EG-verdrag, verordening 2355/2002 wijziging verordening 438/2001 en 1260/1999
- EG-verdrag, verordening 643/2000 regeling van het gebruik van de euro bij de besteding van de middelen van de structuurfondsen
- EG-verdrag, verordening 448/2004 wijziging verordening 1685/2000 en 1260/1999
- RijksCofinancieringsregeling INTERREG IV

Normenkader voor de rechtmatigheidstoets interne regelgeving

- Verordening rechtspositie Gedeputeerden, Staten- en Commissieleden Provincie Flevoland 2008
- Verordening houdende de compensatie van de fiscale aspecten verbonden aan het gebruik van de dienstauto voor woon- en werkverkeer door de Commissaris van de Koningin
- Financiële verordening provincie Flevoland 2003
- Controleverordening provincie Flevoland 2012
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de provincie Flevoland 2004
- Treasurystatuut van de provincie Flevoland
- Algemene subsidieverordening Flevoland 2006
- Legesverordening provincie Flevoland 1998
- Verordening nazorgheffing gesloten stortplaatsen provincie Flevoland
- Grondwaterheffingsverordening Flevoland 2010
- Verordening stedelijke vernieuwing Flevoland 2004
- Provinciale subsidieregeling natuurbeheer
- Provinciale subsidieregeling agrarisch natuurbeheer
- Subsidieverordening Jeugdzorg provincie Flevoland 2005
- Subsidieverordening inrichting landelijk gebied Flevoland 2010
- Subsidieregeling particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties
- Verordening Cofinanciering Europees Programma Kansen voor Flevoland 2007-2013
- Technologische en Milieu-innovatie (TMI)-regeling 2008 - 2013
- Reglement van orde van Provinciale Staten 2011
- Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Flevoland 2010